

Михальчук Д.С., студент магістратури
юридично-психологічного факультету
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: Булик І. Л., кандидат
юридичних наук

Особливості публічного адміністрування в Україні у сфері охорони здоров'я

Суттєвим чинником розбудови української правової держави є офіційне визнання забезпечення та прав і свобод людини, її честі та гідності як вищої цінності, а також закріплення основних прав і свобод людини в

національному законодавстві. На сьогодні система охорони здоров'я в Україні побудована на основі бюджетної державно-комунальної моделі з елементами приватної медичної практики й діяльності закладів охорони здоров'я приватної і комунальної форм власності і являє собою доволі потужну, загальнодержавну систему охорони здоров'я, сформовану, здебільшого, за роки соціалістичного будівництва, багаточисленну систему, однак не якісну, і в більшості випадків зубожілу.

Дослідженням особливостей публічного адміністрування у сфері охорони здоров'я займалась ціла низка науковців та правників України, серед яких В.Б. Авер'янова, О.П. Синявської, та ін., однак, слід зазначити, що після запровадження адміністративної реформи та змін у системі публічного адміністрування, що відбулися протягом 2013-2014 років визначена тема потребує подальшого та більш поглибленого опрацювання.

Серед низки проблем, з якими зіштовхнулася вітчизняна система охорони здоров'я в умовах незалежного розвитку України, є насамперед відсутність єдності в поглядах на шляхи її реформування серед ключових осіб публічного адміністрування як окремих органів влади, так і ключових осіб в управлінні держави в цілому, так і серед самих медиків, де має місце відсутність єдиної концепції трансформування сучасної системи охорони здоров'я, яка б могла ефективно виконувати поставлені перед нею завдання і відповідати міжнародновизнаним критеріям та нормативам, а також організаційні, фінансові й правові проблеми її діяльності, що не залишають жодних шансів на реформування у відповідність до світових стандартів.

Як вже було зазначено, система охорони здоров'я в Україні є надто громіздкою та завеликою, тому жоден бюджет будь-якої цивілізованої держави не здатний утримувати таку велетенську і вкрай неефективну систему охорони здоров'я, жодні інвестиції, скільки б їх не було, не замінять і не вирішать її проблем, в основі яких лежить недосконала організація та управління.

Основу державної політики охорони здоров'я формує Верховна Рада України шляхом закріплення конституційних і законодавчих засад охорони здоров'я, визначення її мети, головних завдань, напрямів, принципів і пріоритетів, встановлення нормативів і обсягів бюджетного фінансування, створення системи відповідних кредитно-фінансових, податкових, митних та інших регуляторів, затвердження загальнодержавних програм охорони здоров'я. Для вирішення питань формування державної політики охорони здоров'я при Верховній Раді України можуть створюватися дорадчі та експертні органи з провідних фахівців у сфері охорони здоров'я та представників громадськості.

Президент України виступає гарантом права громадян на охорону здоров'я, забезпечує виконання законодавства про охорону здоров'я через систему органів виконавчої влади, проводить у життя державну політику охорони здоров'я та здійснює інші повноваження, передбачені Конституцією України.

Кабінет Міністрів України організує розробку та здійснення державних цільових програм, створює економічні, правові та організаційні механізми, що стимулюють ефективну діяльність у сфері охорони здоров'я, забезпечує розвиток мережі закладів охорони здоров'я, укладає міжурядові угоди і координує міжнародне співробітництво з питань охорони здоров'я, а також в межах своєї компетенції здійснює інші повноваження, покладені на органи державної виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Міністерства та центральні органи виконавчої влади в межах своєї компетенції розробляють програми і прогнози у сфері охорони здоров'я, визначають єдині науково-обґрунтовані державні стандарти, критерії та вимоги, що мають сприяти охороні здоров'я населення, формують і розміщують державні замовлення з метою матеріально-технічного забезпечення сфери, здійснюють державний контроль і нагляд та іншу виконавчо-розпорядчу діяльність у сфері охорони здоров'я. Спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я є Міністерство охорони здоров'я України (далі - МОЗ України). До основних завдань МОЗ України належать: розробка пріоритетних напрямів діяльності національної служби охорони здоров'я; забезпечення гарантованого рівня кваліфікованої медичної допомоги населенню установами охорони здоров'я всіх форм власності та ін. Місцеві державні адміністрації реалізують державну політику в галузі охорони здоров'я у межах своїх повноважень. Так, місцеві державні адміністрації здійснюють загальне керівництво закладами охорони здоров'я, які належать до сфери їх регулювання, їх матеріально-фінансовим забезпеченням, організують роботу медичних закладів з надання медичної допомоги населенню, здійснюють заходи щодо попередження інфекційних захворювань, епідемій, епізоотій та їх ліквідації тощо. Державні функції у галузі охорони здоров'я здійснюють також інші органи, які мають у своєму підпорядкуванні установи охорони здоров'я. До таких органів, зокрема, належать Міноборони України, МВС України, Служба безпеки України. Ці органи визначають систему регулювання відомчими установами охорони здоров'я.

Слід зазначити, що одним із основних аспектів реформування галузі є перебудова системи адміністративно-правового регулювання охорони здоров'я, яка забезпечуватиме реалізацію державної політики, спрямованої на збереження та зміцнення здоров'я населення в нових економічних умовах, враховуючи усі особливості процесів реформування в Україні.

Отже, вищевикладені положення свідчать про те, що в Україні існує декілька основних та на жаль ключових проблемних аспектів, вирішення яких, значно змінить процес реформування системи охорони здоров'я. Таким чином, посилаючись на ряд особливостей системи публічного адміністрування у сфері охорони здоров'я, слід зазначити, що скорочення занадто великого штату керівних працівників, пришвидшить процес приймання важливих рішень, а разом з тим, хоч і не на багато, однак дозволить збільшити заробітну плату рядовим лікарям, що матиме вплив і на якість надання послуг в цілому.